

Fracties Water Natuurlijk en Natuurterreinen
Mevrouw W. Bonthuis & P. von Meijenfeldt

Per e-mail

Uw schrijven van : 16 augustus 2019
Uw kenmerk :
Zaaknummer : 59318
Ons Kenmerk : 60422
Behandeld door : de heer E. Arens/A. Merks
Doorkiesnummer : 076 564 10 62
Datum : 3 september 2019
Verzenddatum : 3 september 2019

Onderwerp: Vragen droogteproblematiek

Geachte mevrouw Bonthuis en mijnheer Von Meijenfeldt

Bij boven aangehaalde brief stelt u ons vragen op grond van artikel 60 Reglement van orde Algemeen bestuur Waterschap Brabantse Delta 2008 over de droogteproblematiek. Wij hebben uw brief besproken in onze vergadering van 3 september 2019 en besloten u als volgt te antwoorden.

Vraag 1

Waarom heeft Brabantse Delta het 'droogte-overleg' van 2018 niet voortgezet? Dit werd als zeer functioneel ervaren, maar wordt - zeker door de TBO's - erg gemist dit jaar.

Antwoord

Vorig jaar is er tijdens de droogte geen structureel overleg geweest tussen het waterschap en de terreinbeheerders. Dit heeft meer ad hoc plaatsgevonden. In het kader van de droogte-evaluatie zijn de terreinbeheerders uitgenodigd en bevroegd. De contacten zijn in 2019 op dezelfde voet voortgezet. Begin 2019 heeft er een bestuurlijke bijeenkomst plaatsgevonden.

Belangrijk onderdeel van de afstemming tussen waterschap en terreinbeheerders is de Brabantbrede structurele afstemming (Breed Bestuurlijk Overleg Grondwater) tussen de waterschappen, provincie, de terreinbeherende instanties (inclusief BPG en de BMF) en de ZLTO. over het grondwaterbeleid. Dat bestuurlijk overleg is dit jaar ook verbreed naar het gehele grondwaterbeheer waar eerst de nadruk lag op beregening. Ook is er jaarlijks aan het begin van het seizoen een overleg gepland om het met elkaar bestuurlijk te spreken over de grondwaterstoestand in heel Brabant en hoe de vlag erbij hangt qua conservering en mogelijke onttrekkingsverboden voor grondwater. Daar zit sinds dit jaar ook de drinkwatersector bij.

Vraag 2

Hoe zet Brabantse Delta de aanbevelingen uit de droogte-evaluatie dec '18 om naar de praktijk? M.n. als het gaat om buffering van water door alle betrokkenen?

Antwoord

Het waterschap neemt zijn verantwoordelijkheid door enerzijds zelf zoveel mogelijk water te conserveren door hogere stuwstanden. Met name in de winterperiode, waarin sprake is van neerslagoverschot, moet het grondwater aangevuld worden. Naast zijn eigen verantwoordelijkheid zet het waterschap met verschillende communicatiemiddelen in op de bewustwording bij andere betrokkenen op zuiniger watergebruik en meer vasthouden van water door henzelf. Mooi voorbeeld is de actie "drempel tegen droogte" waarbij agrariërs in lokale waterlopen water kunnen vasthouden en laten infiltreren in de bodem. Ook terreinbeheerders worden opgeroepen om zoveel mogelijk water vast te houden in/op hun natuurterreinen.

Vraag 3

Water Natuurlijk en Natuurterreinen krijgen berichten van de TBO's dat bepaalde natuurgebieden lijden aan een flink grondwatertekort en behoorlijke schade aan de biodiversiteit oplopen;

- Het Padvindiersven (Pannenhoeve-Brabants Landschap) is dit jaar opnieuw volledig drooggefallen. Dit nadat er door Brabantse Delta en partners jarenlang is gewerkt aan en geïnvesteerd in een herinrichting van het gebied Turfvaart-Bijloop, waar dit ven onderdeel van uitmaakt.

- De vennen op de Castrelesche Heide/gebied van het Merkske (gebied Staatsbosbeheer) staan droog of zo goed als droog. Reden is ook hier niet alleen te weinig regenwater, maar vooral ook een veel te laag grondwaterpeil.

Kent het DB deze situaties? En wat gaat BD hieraan doen? Is het DB bereid om met de TBO's in overleg te treden en gezamenlijk te bekijken welke maatregelen wenselijk en mogelijk zijn?

Antwoord

Het DB is op de hoogte dat er sprake kan zijn van droogval van bovenlopen van beken en vennen als er sprake is van langdurige neerslagtekorten. Voor de actuele situatie over de watervoerendheid van met name vennen is het waterschap veelal afhankelijk van informatie die door de terreinbeheerder wordt aangedragen.

Het behoud van voldoende water in vennen is een complex samenspel van bodemsamenstelling, (vasthouden van) de hoeveelheid neerslag en grondwaterstanden. Het waterschap kan hier, individueel, in beperkte mate invloed op uitoefenen. Hier dienen meerdere partijen bij te worden betrokken en is deels onderdeel van de bestuurlijke gesprekken die plaatsvinden in het kader van het grondwaterbeleid. Het waterschap is zeker bereid om samen met de terreinbeherende organisaties én de andere betrokken partijen te bekijken welke maatregelen kunnen worden getroffen om de watervoerendheid van vennen te vergroten.

Vraag 4

Waarom worden er geen onttrekkingsverboden van grondwater ingevoerd? De hoeveelheid grondwater dat wordt onttrokken stijgt immers nog steeds fors.

Antwoord

Op dit moment wordt voor het instellen van onttrekkingsverboden het beleid gehanteerd dat Brabantbreed is afgesproken in het kader van beregenen uit grondwater tussen de waterschappen, provincie, Brabantse Milieufederatie, de terreinbeherende instanties en de ZLTO. Dit is verankerd in beleidsregels. Verder wordt de toestand van het grondwater elk voorjaar bestuurlijk vooraf besproken in het Breed Bestuurlijk Overleg Grondwater waar ook alle TBO's (incl. BPG), BMF en ZLTO vertegenwoordigd zijn. Daar wordt ook vooruitgekeken naar eventuele onttrekkingsverboden.

In het kader van de draagkrachtstudie die de provincie in 2017 heeft laten doen en de evaluatie van het Brabantse beregeningsbeleid uit 2018 zal er dit jaar een brede maatschappelijke discussie over het verbeteren van het totale grondwaterbeheer (dus incl. industrie en drinkwater) gaan plaatsvinden vanuit de provincie. Provinciale Staten heeft daar in december 2018 opdracht toe gegeven. Hoe om te gaan met beter voorraadbeheer en onttrekkingsverboden zijn daar onderdelen van.

Verder geldt dat vanuit de landelijke en provinciale sporen rondom droogte (droogtetafels) er ook nog vervolgcacties op de droogte van 2018 lopen, zoals een onderzoek waar het waterschap en de zandprovincies aan mee doen om te kijken wat het effect is van grondwateronttrekkingen en wat mogelijke optimalisaties zijn.

Vraag 5

Hoe blijft het DB niet alleen op de hoogte van de behoefte van agrariërs, maar ook van andere belanghebbenden?

Antwoord

Het waterschap heeft directe contacten met beheerders van de terreinbeherende organisaties, heeft bij de evaluatie van de droogte de terreinbeheerders specifiek betrokken, en voert samen met de andere waterschappen en provincie bestuurlijk overleg met alle betrokkenen in het Breed Bestuurlijk Overleg Grondwater.

Vraag 6

Het valt Water Natuurlijk en Natuurterreinen op dat er goed gekeken wordt naar beschikbaarheid van oppervlaktewater voor beregening. Er wordt echter nauwelijks aandacht besteed aan beschikbaarheid van voldoende grondwater. Dit terwijl we in verschillende artikelen kunnen lezen dat droogtebestrijding juist bij het vasthouden en weer bufferen van grondwater is gebaat.

· Zie artikel Natuurmonumenten in Brabants dagblad 16 juli '19: <https://www.bd.nl/opinie/grondwater-is-niet-onuitputtelijk~a35db143/>

· Zie ook het artikel uit Vlaanderen in Knack 2 aug. '19, dat met de ProWater-partners is opgesteld (saillant gegeven is dat Brabantse Delta één van deze partners is):

https://www.knack.be/nieuws/belgie/spaarzaam-zijn-met-water-is-goed-maar-het-herstellen-van-de-grondwateraanvulling-is-beter/article-opinion-1493353.html?cookie_check=1565896474

Is het DB het met Water Natuurlijk en Natuurterreinen eens dat er een structureel plan opgesteld moet worden om het grondwaterpeil aan te vullen, water te gaan bufferen waar dat kan en de sponswerking van de bodem te verbeteren? Zo ja, is hier al mee gestart en hoe staat het met de uitvoering hiervan? En wat krijgt het AB hiervan te zien?

Antwoord

Het DB is het hier zeker mee eens en verwijst hierbij naar het Werkprogramma van het Deltaplan Hoge Zandgronden waarvoor al in 2015 een bestuursovereenkomst is ondertekend door vele partijen. Naast de Brabantse waterschappen waren dit o.a. ook Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, de BMF en Natuurmonumenten. Het werkprogramma 'Wel goed water geven!' beschrijft de maatregelen die de regionale deelnemende partijen op de hoge zandgronden in de periode 2016 - 2021 nemen om de zoetwatervoorziening klimaatbestendiger te maken. Maatregelen om de grondwatervoorraad te vergroten zijn hier integraal onderdeel van. Voor het waterschap gaat het bijvoorbeeld om het automatiseren van stuwen in het vrij-afwaterend gebied waarmee meer water kan worden geconserveerd. De uitvoering van deze eerste fase van het Deltaprogramma loopt tot 2021. De droogte van 2018 heeft er toe geleid dat er meer aandacht is gekomen voor een goed voorraadbeheer van het grondwater. Dit is ook de reden dat het genoemde Breed Bestuurlijk Overleg Grondwater verbreed is van berekening naar het totale grondwaterbeheer (incl. industrie en drinkwater), met daarin een betere link naar de aanpak van verdrogingsbestrijding dan voorheen. Bovendien wordt vanuit het dossier verdrogingsbestrijding, ingegeven vanuit de beleidsevaluatie verdrogingsbestrijding van de provincie, door de waterschappen en provincie gekeken hoe verdrogingsbestrijding Brabantbreed een nieuwe concrete impuls kan krijgen om de voortgang te verhogen.

Vraag 7

In 2018 is het hele AB vanaf het begin van de zomer (begin juli) ACTIEF geïnformeerd over voortgang en aanpak van de droogte. Vanaf de instelling van de eerste onttrekkingsverboden af, over de vorderingen van het droogte-overleg, etc. Dit werd zeer gewaardeerd, maar ook als noodzakelijk beschouwd. Dit is immers van majeur belang voor de rol en de verantwoordelijkheid van het AB. Waarom heeft het DB ervoor gekozen om in 2019 dit niet te herhalen, of pas vanaf 23 juli te gaan doen, toen we in de allerheetste dagen ooit in NL waren terecht gekomen? Een droogtesituatie die iedereen weken van te voren kon zien aankomen. Waarom is er ook op dit punt van communicatie geen voortgang gegeven aan de goede lijn uit 2018?

Antwoord

2018 was een extreem droog jaar en vroeg vanwege de ontwikkelingen in het gebied om een zeer frequente informatievoorziening aan het Algemeen Bestuur. 2019 kenmerkt zich tot dusver door wisselvalligheid en wordt gezien als een gemiddelde zomer (wel met de nasleep van 2018). Er zijn geen bijzonderheden in het gebied die afwijken van de situatie in gemiddelde jaren die vragen om intensievere informatievoorziening aan het algemeen bestuur.

Bij de hittegolf eind juli is gekozen om het AB wel te informeren om aan te geven dat de situatie in dit gebied niet vergelijkbaar is met in het oosten van het land. Ook willen we u nog herinneren aan de AB-excursie van 7 juni van dit jaar waarbij zowel aandacht was voor de voortgang van het actieprogramma van 2018 als de toen actuele droogtesituatie.

Vraag 8

Verder lezen wij dat Vitens in oost NL meer grondwater heeft opgepompt dan vergund was. Kunt u aangeven hoe dit bij Brabant Water in ons waterschapsgebied verloopt? En wat betekent de voorgenomen nieuwe winning van grondwater door Brabant Water in de omgeving van Kruisland voor de verdrogingsproblematiek?

Antwoord

Wij weten voor Brabant als geheel dat in 2018 beduidend meer drinkwater onttrokken is dan in een normaal jaar. Dat was niet meer dan vergund. Er is geen uitsplitsing per drinkwaterwinning bij ons bekend. Bij de brede maatschappelijke discussie over grondwater die de provincie gaat voeren zal de drinkwaterwinning en de spreiding ervan in Brabant wel een nadrukkelijk aandachtspunt zijn, ook vanuit de provincie zelf.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben bericht. Uw vragen en ons antwoord daarop worden, overeenkomstig het Reglement van orde algemeen bestuur Waterschap Brabantse Delta 2008, geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 11 september 2019, en zullen worden gepubliceerd op de website van het waterschap.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur,
De dijkgraaf

drs. C.J.G.M. de Vet

De secretaris-directeur

dr. A.F.M. Meuleman

